

Lorca torna a Figueres

Cada sessió del club de lectura esdevé una nova experiència per als joves lectors que l'integren. El passat 18 de gener va suposar per a molts dels participants la descoberta dels textos teatrals i de la figura de Federico García Lorca, ja que la lectura seleccionada per comentar va ser *Doña Rosita la soltera*, una de les obres dramàtiques de maduresa del poeta i dramaturg universal.

La sessió es va iniciar presentant el conferenciant, que en aquest cas era un professor de literatura espanyola del centre, Joan Manuel Soldevilla, qui acte seguit, davant d'un nodrit auditori d'alumnes i professores –i exprofessores-, va començar a contextualitzar l'obra. El primer que va destacar va ser la data en què fou estrenada, desembre de 1935, perquè això significava que havia vist per primer cop la llum pocs mesos abans que el poeta granadí fos assassinat el juliol de 1936, quan va començar la Guerra Civil; igualment, va voler destacar el lloc d'estrena, un teatre situat a les Rambles de Barcelona, i això va servir per explicar els molts lligams de García Lorca amb Catalunya, especialment amb Figueres i Cadaquès, gràcies a la seva intensa relació amb Salvador Dalí. Aquest fet va permetre explicar als assistents com un grup d'alumnes i professors del centre estan embarcats en el projecte de realitzar una ruta literària per Figueres que reculli els llocs per on va passar el poeta de Granada quan va venir, en diverses ocasions, a la nostra ciutat.

Contextualitzada l'obra i l'autor, el professor va voler comentar la peça i, per això, abans que res, va subratllar l'especificitat del llenguatge teatral, una veritable novetat per a molts dels alumnes que, fins llavors, pràcticament mai no havien llegit teatre; en aquest sentit va explicar com, en propietat, el teatre no s'ha de llegir sinó que s'ha de representar i l'obra l'hem de veure dalt d'un escenari. La lectura d'una peça teatral esdevé una gran experiència, però sempre incompleta fins que no veiem el text desenvolupat en una posada en escena.

El professor Soldevilla va explicar les característiques del teatre de Lorca, les seves diverses vessants, les influències del teatre comercial de l'època –subratllant la importància de l'oblidat Eduardo Marquina-, la voluntat d'incorporar les novetats avantguardistes, el contacte amb les actrius més importants de l'època –Margarida Xirgu, especialment- i la capacitat per crear un teatre de síntesi que va revolucionar l'escena europea.

Entrant ja en l'obra, el ponent va destacar el seu valor documental i històric, i ho va fer explicant el significat que a l'època tenia ser dona soltera –i el mot despectiu *solterona*- i com esdevenia un veritable estigma per a les dones el no casar-se en el context d'una societat patriarcal i masclista com era l'espanyola en el trànsit del segle XIX al XX; els alumnes van comentar les diferències amb la situació actual tot i que van exposar també com encara es produeixen notables diferències a l'hora de valorar dones i homes en la nostra societat. Desenvolupant aquesta reflexió es va voler subratllar com gran part del teatre de Lorca està protagonitzat per dones, d'igual manera que la seva poesia parla de gitanos i, quan va als Estats Units, de negres. Dones, negres i gitanos, va explicar el professor, són els marginats, els ciutadans de segona, de la mateixa manera que García Lorca, homosexual en una època on aquesta condició era

perseguida i penada per la llei, se sentia igualment un individu maltractat i vexat per la societat.

Completant aquesta reflexió de caire més sociològic, imprescindible per entendre l'obra, el conductor de la sessió va voler subratllar els mèrits específicament literaris de *Doña Rosita la soltera*: la seva perfecta estructura temporal en tres actes, que marquen perfectament l'evolució de la protagonista i el seu drama personal, la combinació dels diàlegs en prosa amb fragments poètics de gran intensitat lírica i, per damunt de tot, la capacitat de Lorca per retratar el conflicte de la protagonista, una dona –un ésser humà– atrapat en una teranyina on es barregen les il·lusions, els fracassos, l'esperança i la pressió social.

En definitiva, les paraules teatrals de Lorca i el seu compromís estètic van tornar a sonar a Figueres, d'igual manera com ho van fer l'any 1925 quan el propi Lorca, a la casa dels Dalí, va llegir per primer cop davant del públic la seva primera obra de teatre, *Mariana Pineda*.

Per cloure la sessió, i per mostrar com les paraules del poeta sempre són oportunes i necessàries, la professora Irene Cordero va recordar com, amb motiu del terrible atemptat patit el passat mes d'agost a la Rambla de Barcelona, molts van recordar les paraules que García Lorca va dedicar a aquesta via de la ciutat amb motiu de l'estrena de *Doña Rosita la Soltera*, que estava dedicada a les floristes de la Rambla:

*La rosa mudable, encerrada en la melancolía del carmen granadino, ha querido agitarse en su rama al borde del estanque para que la vean las flores de **la calle más alegre del mundo**. La calle donde viven juntas a la vez las cuatro estaciones del año, **la única calle de la tierra que yo desearía que no se acabara nunca**, rica en sonidos, abundante en brisas, hermosa de encuentros, antigua de sangre: La Rambla de Barcelona.*